

Wprowadzenie

Dynamizm i wielowątkowość wpisują się w codzienność XXI wieku. Pulsuje ona od nowych wyzwań edukacyjnych, politycznych, zdrowotnych, technologicznych czy kulturowych. Wszystkie one niosą różne społeczne konsekwencje i prowadzą do zmian w doświadczaniu przez ludzi ich rzeczywistości. Co więcej, każde nowe wyzwanie – lub mniej bądź bardziej przewidywalna transformacja – stanowi okazję dla badaczy i uczonych do wyjaśnienia nowych porządków, trendów czy tendencji, które budują dyskursy naszego życia, edukacji i rozwoju.

Rok 2020 okazał się szczególnie trudny – między innymi przez pandemię COVID-19, która wprowadziła nie tylko szeroko rozumiany niepokój, ale także wymusiła reorganizację niemalże wszystkich obszarów codzienności. Inaczej pracowaliśmy, bawiliśmy się, robiliśmy zakupy, jedliśmy. Także edukacja i wychowanie musiały zostać dostosowane do nowych realiów społecznego bycia i bezpieczeństwa.

Jednocześnie czas ten pokazał, jak bardzo są potrzebne badania naukowe – nie tylko medyczne, ale i te analizujące organizację obszarów edukacyjnych i kulturowych. Sytuacja globalna nie powstrzymała młodych badaczy i uczonych, a raczej stała się okazją do refleksji, zebrania myśli i wypowiedzenia się na tematy z różnych obszarów życia społecznego.

Numer „Ars Educandi”, który mają Państwo przed sobą, jest zbiorem tekstów młodych badaczy społecznych. To prace uczonych współczesnej generacji, którzy wnoszą własne perspektywy na rzeczywistość oraz własne ambicje w budowaniu analiz, często odległych od intelektualnego konformizmu. Autorzy, którzy zdecydowali się zgłosić swoje teksty, prezentują swe poglądy na kwestie istotne dla edukacji i zapraszają czytelników do spojrzenia krytycznym i analitycznym okiem na pełną niuansów rzeczywistość społeczną naszych czasów.

Numer otwiera tekst Bartosza i Pawła Atroszków *Presja edukacyjna a rozwój uzależnienia od uczenia się, uzależnienia od pracy oraz innych zaburzeń psychicznych*, dotyczący problemów związanych z rozwojem uzależnień behawioralnych oraz innych diagnozowalnych zaburzeń w relacji z funkcjonowaniem w przestrzeni

edukacji szkolnej i akademickiej – tak mocno ukierunkowanej na prezentowanie kwantyfikowalnych wyników badawczych.

Rozważania wokół uzależnień behawioralnych kontynuuje Luiza Sendal-Jagusiak w tekście *Pokolenie „always on” – psychologiczne i społeczne funkcjonowanie młodzieży korzystającej z nowych mediów*, jednocześnie zwracając uwagę na problem ryzykownego korzystania z urządzeń ekranowych oraz możliwości doświadczania rzeczywistości online przez młodzież. Badaczka prezentuje wyniki własnych badań i dzieli się spostrzeżeniami, które mogą okazać się szczególnie istotne w pracy z nastolatkami i adolescentami.

Ana Fuentes-Martínez, będąca trzecim autorem tegoż numeru, prezentuje tekst *From a technology acceptance model to a practice acceptance model*. Badaczka wprowadza nas w tematykę nauki programowania, logicznego myślenia oraz nauczania matematyki, nawiązując jednocześnie do współczesnych wyzwań technologicznych, które stoją przez szkołami w różnych częściach świata.

Kolejny tekst – *Falszywe nuty w piosenkach dziecięcych. O oczywistych i mniej oczywistych funkcjach piosenek dla dzieci we wczesnej edukacji* – autorstwa Małgorzaty Pileckiej jest ciekawym przykładem analizy elementu kultury dziecięcej, który z jednej strony nieść ma ze sobą określone wartości edukacyjne, z drugiej zaś, w chaosie pojęciowym i ładzie organizacyjnym, często traci swe oryginalne znaczenie.

Tekst następny – *Pedagogika cyrku jako metoda pracy z uczniem niedostosowanym społecznie* – napisany przez Annę Wojszel oferuje czytelnikom przybliżenie tytułowej pedagogiki cyrku, łączącej się nie tylko z obszarem zabawy, ale także szeroko pojętych socjalizacji, edukacji i wychowania.

Kolejny tekst nosi tytuł *What food do we feed girls as artists upon? Food, artistic and gender equality in children's literature*. Autorka – Chiara Malpezzi – prezentuje ciekawą analizę pedagogiczno-kulturową, na swój sposób nawiązującą do postrzegania dziewczęcości oraz oczekiwań społecznych względem dziewcząt i kobiet.

Także tekst Magdaleny Kaliszewskiej-Henczel *Spotkanie baśni i obrazu jako projektowanie kompetencji kulturowych przyszłych nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej* jest zorientowany na kulturę, snucie historii i istotnych interpretacji. Jednocześnie autorka prezentuje refleksję nad procesem nabywania kompetencji kulturowej przez dorosłych użytkowników języka, tym samym zapraszając czytelników do poznania prezentowanych wyników badań opartych na obserwacji uczestniczącej i badania w działaniu.

Martyna Pilas – autorka kolejnego tekstu – w artykule *Tripartite school conflicts and non-consensual democracy. An attempt of autoethnographic analysis* poprzez pryzmat autoetnografii prezentuje konflikty szkolne, tak bardzo nieobce współczesnej szkole.

Kolejni autorzy, Dominik Bień i Agnieszka Bień, w tekście *Analiza pól problemowych związanych z rolą nauczyciela w wybranych rocznikach „Przeglądu Pedagogicznego”* ukazują transformacje w rozumieniu pojęcia nauczyciela i tego, jakie role nadawane są tejże grupie. Analiza autorów bazuje na numerach z lat 1887,

1939, 2016, dzięki czemu porównanie to staje się jednocześnie intrygująca okazją do kontemplacji zmian nad postrzeganiem tego zawodu.

Poza artykułami numer 17 „Ars Educandi” zawiera także dwie recenzje publikacji naukowych.

Pierwsza – autorstwa Michaliny Ignaciuk – dotyczy monografii *Przecież jesteśmy! Homofobiczna przemoc w polskich szkołach – narracje gejów i lesbijek* Marzanny Pogorzelskiej i Pawła Rudnickiego, wydanej przez Oficynę Wydawniczą Impuls.

Druga – autorstwa Piotra Krzywdzińskiego – pt. *Odmiennosc, awangarda i gry wideo: recenzja ksiazek Video Games Have Always Been Queer oraz The Queer Games Avant-Garde: How LGBTQ Game Makers Are Reimagining the Medium of Video Games* omawia publikacje Bonnie Ruberg, wprowadzając tym samym czytelników w świat gier wideo, ich tworców oraz dyskursów wokół tegoż medium.

Mamy nadzieję, że ten numer „Ars Educandi” stanie się okazją nie tylko do zaprezentowania prac młodych badaczy, ale także zainspiruje nowe dyskusje naukowe oraz zwróci uwagę na wspomniane już dynamizm i wielowątkowość człowieka XXI wieku.

Krzysztof Jakubiak
Piotr Prósiniowski